

Kommunalplanstrategi 2020-2023

for

Gjøvik kommune

GJØVIK KOMMUNE

Gjøvik kommunestyre – 26. mars 2020

Innhold

Forord	1
FØRINGER FOR KOMMUNAL PLANLEGGING	2
SENTRALE UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER	3
Nasjonale forventninger	3
Sentrale utviklingstrekk og utfordringer.....	3
VURDERING AV PLANBEHOV – PRIORITERINGER	5
Kommuneplanen.....	5
Kommuneplanens samfunnsdel.....	5
Kommuneplanens arealdel	5
Andre planer og strategidokumenter	5
Sektorovergripende	5
Innenfor sektorene	5
PLANOVERSIKT 2020-2023	6
Sektorovergripende	6
Sektor Administrasjon, forvaltning og teknisk drift (AFT)	7
Sektor Helse og omsorg	7
NAV kommune	7
Sektor Oppvekst.....	8
Sektor Samfunnsutvikling	8
Kommunale arealplaner – områdeplaner/reguleringsplaner.....	9

Forord

Kommunestyret skal vedta «kommunal planstrategi» i begynnelsen av hver kommunestyreperiode. Dette er ikke en plan, men et verktøy for kommunal vurdering av planbehov og prioritering av sentral planleggingsaktivitet de nærmeste årene – sett i lys av aktuelle utviklingstrekk og utfordringer.

I dette dokumentet sammenstilles de vurderinger og planprioriteringer som Gjøvik kommune vil legge særlig vekt på i kommunestyreperioden 2020-2023. Framstillingen er gjort kortfattet – for slik gi en enkelt og rask oversikt over vurderinger og planer.

Til grunn for vurderinger og dokumentinnhold ligger en bred prosess med gjennomgang av et omfattende kunnskapsgrunnlag og innhenting og vurdering av innspill og synspunkter fra både innbyggere, eksterne planmyndigheter, sektoradministrasjoner og kommunens politiske utvalg.

Behandlet av Gjøvik kommunestyre 26.03.2020. Kommunestyrets vedtak er innarbeidet i dokumentet.

FØRINGER FOR KOMMUNAL PLANLEGGING

Gjøvik kommune skal ha et velfungerende og effektivt kommunalt plansystem – rettet mot oppfølging og utøvelse av kommunens lokale rolle som demokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.

All planlegging i Gjøvik kommune skal forholdes seg til FNs bærekraftsmål – i tråd med de føringer som Regjeringen har lagt for den kommunale planlegging.

Gjøvik kommune skal være bevisst handlingsrommet som ligger i området mellom statlige forventinger til den kommunale planlegging og muligheten for prioritering av lokale oppgaver og planbehov.

Med et oppdatert planverk skal Gjøvik kommune drive en offensiv samfunnsplanlegging - der kommunen selv setter dagsordenen, med tydelig politisk engasjement.

Eventuelle planrevisjoner bør foregå tidlig i kommunestyreperioden, slik at kommunestyret kan få gjennomført sin politikk.

Det kommunale plansystemet skal være enkelt og forståelig, med en avklart sammenheng mellom de ulike planer og strategidokumenter.

Alle planer og strategidokumenter skal være rettet mot gjennomføring – med handlingsprogrammer for iverksetting av planlagte tiltak og aktiviteter. Prioritering og finansiering av tiltak skal vurderes i forbindelse med behandling og vedtak av planer.

Kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for styring av den kommunale virksomhet og planleggingen, både sektorovergripende og innenfor de ulike sektorer.

Kommuneplanens arealdel skal ha forankring i den helhetlige samfunnsplanleggingen - og legge til rette for og medvirke til gjennomføring av målsatt utvikling for kommunen.

Kommunens sektorer og tjenester forutsettes å synliggjøre hvordan satsingsområder og mål i kommuneplanens samfunnsdel - som angår sektoren eller tjenester - følges opp.

Antall planer må ligge på et realistisk nivå og de må være oppdaterte. Det bør vurderes om en utfordring eller hendelse framfor utarbeiding av en egen plan i stedet kan håndteres gjennom tiltaksrettede utredninger, tidsavgrenset prosjektarbeid eller konkrete saker med tiltaksvedtak.

Gjøvik kommune legger vekt på korte og tidseffektive planprosesser, samtidig som nødvendig medvirkning og samhandling ivaretas. For lange prosesser kan undergrave planleggingens legitimitet.

Folkehelseperspektivet skal inngå som vurderingselement i all planlegging.

Det skal legges stor vekt på klimahensyn.

SENTRALE UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER

Samfunnet er under stadig endring. Og kommunene må forholde seg til den utvikling som skjer og de utfordringer lokalsamfunnet stilles over for – og de forventninger som stilles til kommunenes evne til å håndtere disse.

Nasjonale forventninger

I forkant av hver ny kommunestyreperiode sender Regjeringen ut Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging - denne gang fram til og med 2023. Disse forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planlegging.

Regjeringen legger vekt på at samfunnet står overfor **fire store utfordringer** de kommende år:

- å skape et bærekraftig velferdssamfunn,
- å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning,
- å skape et sosialt bærekraftig samfunn,
- å skape et trygt samfunn for alle.

De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging drøftes rundt følgende **plantema**:

- planlegging som verktøy for helhet og bærekraftig utvikling,
- vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet,
- bærekraftig areal- og transportutvikling,
- byer og tettsteder der det er godt å bo og leve,
- statlige planretningslinjer og statlige planbestemmelser.

Sentrale utviklingstrekk og utfordringer

Gjennom innspill og drøftinger er en rekke tema, utviklingstrekk og utfordringer trukket fram og pekt på som aktuelle i forhold til kommunale prioriteringer.

De utviklingstrekk og muligheter som har størst betydning for kommunens planlegging og prioritering av ressursbruk vurderes i planstrategisammenheng å være:

- **Folkehelse** er blitt et sektorovergripende ansvar og tema for alle. Ny folkehelseoversikt viser at kommunen har flere utfordringer å gripe fatt i.
- **Press på/krav til tjenestene i sektorene oppvekst og helse- og omsorg** er stort. Dette er områder hvor kommunen har ansvar og tjenester som krever store ressurser. Det er derfor viktig at sektorene styres på grunnlag av et godt og oppdatert plangrunnlag. Tjenestene påvirkes av flere forhold – som kan settes opp som frittstående punkter:
- **Den demografiske utvikling.** Vi er inne i en periode med færre barn – samtidig som “eldrebølgen” er i ferd med å nå oss de kommende år. Dette krever tilpassing av tjenester for

både barn/unge og eldre. Kommunen har en høyere andel enslige forsørgere enn snitt for landet - og vi har en høyere andel barn i lavinntektsfamilier enn landssnitt. Det blir flere demente og brukere av kommunale omsorgstjenester

- **Psykisk helse hos barn, unge og unge voksne** er i dag et folkehelseproblem som krever stor oppmerksomhet. Gjøvik har allerede en større andel barn og unge med utfordringer knyttet til psykisk helse enn landssnitt. Antall selvmord er bekymringsfullt og trener oppfølging.
- **Rettighetssamfunnet** – med lovendringer, nye oppgaver og økte forventninger/krav til tjenester, skaper press på kommunale tjenester. Det kommer stadig endringer og forskrifter som bidrar til større ansvar for de kommunale sektor når det gjelder forvaltning, utvikling og oppfølging. Flere oppgaver overføres fra stat til kommune – som ikke er ikke fullfinansierte. Det et forventningsgap mellom realistiske tjenester og det folk ønsker. Dette representere store økonomiske utfordringer for kommunen og presser kapasiteten i administrasjonen.
- **Samhandlingsreformen** stiller helse- og omsorgssektoren overfor samarbeidsutfordringer – og stiller krav til nye arenaer og måter å ivareta innbyggere og yte tjenester.
- **Legetjenester.** Fastlegen er bærebjelken i kommunens legetjeneste. Driftsformer ved legesentrene må vurderes, sammen med kapasitet og hjemler, herunder rekruttering.
- **Utvikling og bruk av ny velferdsteknologi** åpner samtidig for nye muligheter. Tjenestene står overfor et teknologisk veiskille hvor det satses på nye arbeidsformer.
- **Arbeidsledighet og sysselsetting.** Arbeid er grunnleggende for å holde på innbyggere og for den enkeltes økonomi og velferd. Det er viktig at kommunen fortsatt satser offensivt på næringsutvikling og tilrettelegging for nye arbeidsplasser.
- **Innvandring og inkludering.** Det er fortsatt viktig med oppmerksomhet og gode løsninger som bidrar til at alle innbyggere blir en del av og trives i sitt nærmiljø og lokalsamfunnet og at det er mulighet for arbeid.
- **Sykefravær og helseutfordringer.** Høyt sykefravær i befolkningen genererer stor utfordringer knyttet til parallelle løp med behandling og arbeidskvalifisering/utprøving/tilbake til jobb/søke nye jobber etc.
- **Digitalisering.** Dette påvirker i svært stor grad interne forhold, men digitaliseringen i samfunnet gir nye grupper arbeidsledige (jobber forsvinner), og arbeidssøkere uten digital kompetanse har store utfordringer innen alle yrker. Utviklingen en ser skaper både utfordringer og muligheter for barn og unges liv på ulike sosiale medier.
- **Kommunens rolle som samfunnsutvikler** medfører at kommunen må ta overordnet og koordinerende ansvar for lokalsamfunnsutviklingen. Som føringer fra kommuneplanen må fortsatt følgende tema prioriteres: Miljø/klima, Byutvikling, og Næringsutvikling – i tillegg til de tunge sektorene Oppvekst og Helse. Kultursektoren må bidra til trivsel og gode opplevelser- og mulighet for kulturell utfoldelse og aktivitet.
- **Informasjonssamfunnet.** Det stilles stadig større krav til god og effektiv kommunikasjon i lokalsamfunnet. Gode informasjons- og dialogløsninger er viktig for demokratiutviklingen.

VURDERING AV PLANBEHOV – PRIORITERINGER

Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunedelens samfunnsdel ble nylig revidert – enstemmig vedtatt av kommunestyret i 2018.

Det er viktig at kommunen har en langsiktighet i den overordnede planlegging og prioritering. Det legges derfor ikke opp til en revisjon av denne delen av kommuneplanen.

Oppfølging av FNs bærekraftsmål er innarbeidet som føring for alle planlegging gjennom det foreliggende planstrategidokumentet. Det legges videre opp til at bærekraftsmålene innarbeides i det kommunale styringssystemet gjennom utarbeiding av styringsdokument 2021 – som inneholder handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel er under revisjon. Det er unaturlig å starte revisjon av en plan som allerede er under revisjon.

Gjeldende plan ble vedtatt i 2014. Avhengig av resultatet av aktuell mekling rundt innsigelser etter høringen i 2019, og eventuelle endringer med behov for ny høring, kan ny arealdel i kommuneplanen bli vedtatt i 2020 – alternativt i 2021 om meklingsprosessen og kommunens vurdering av resultatet tilsier oversending til departementet for avgjørelse.

Andre planer og strategidokumenter

Sektorovergripende

De viktigste sektorovergripende strategidokumenter og planer for denne kommunestyreperioden er knyttet til folkehelse og klima.

Handlingsplan mot barnefattigdom og plan for integrering og inkludering av flyktninger og innvandrere løftes også opp som sektorovergripende planleggingsaktiviteter.

Innenfor sektorene

Sektorplaner for Oppvekst og for Helse og omsorg er de tyngste planene innenfor de kommunale sektorene. Disse må svare opp for hvordan kommunen skal møte de utfordringer som tjenestene har.

PLANOVERSIKT 2020-2023

I tråd med føringene for planstrategiarbeidet, med minimering av antall nye planer og revisjoner av eksisterende planer, er antall planer og strategidokumenter som er satt opp begrenset. Planoversikten viser derfor ikke all planleggingsaktivitet som gjennomføres i kommunen. Eksempler er Beredskapsplan og Trafikksikkerhetsplan - planer som ligger inne med faste intervaller for revisjon eller rullering.

I planoversikten er det lagt inn de planer og strategidokumenter som det prioriteres å utarbeide eller revidere i løpet av kommunestyreperioden. Året som er angitt er forutsatt vedtaks år. For flere av planene vil oppstart av planarbeidet skje før.

Planene som tas inn i planoversikten må følges opp med synliggjøring av økonomiske prioriteringer i kommunens styringsdokument – med avsetning av midler til gjennomføring av planlagte tiltak.

Sektorovergripende

Plan	Vedtatt år	2020	2021	2022	2023	Planansvarlig
<u>Kommuneplan</u> Arealdelen	2014	X				Kommunalsjef Samfunn
<u>Kommunedelplan</u> Klima	2018		X			Kommunalsjef Samfunn
<u>Strategidokument</u> Helhetlig folkehelsestrategi	-		X			Kommunalsjef Samfunn
<u>Strategidokument</u> Helhetlig oppvekststrategi			X			Kommunalsjef Oppvekst
<u>Temaplan</u> Handlingsplan mot selvmord	-	X				Kommunalsjef Helse- og omsorg
<u>Temaplan</u> Integrering flyktninger og innvandrere	-		X			NAV-leder
<u>Temaplan</u> Plan for smittevern	2020	X				Kommunalsjef Samfunn

Kommentarer

- Tidspunktet for vedtak av revidert arealdel i kommuneplanen er satt til 2020, men det er usikkerhet som følge av pågående prosess rundt innsigelser og kommende mekling.
- Naturmangfold legges inn som del av klimaplanen.
- Folkehelsestrategien skal legge føringer for å bevisstgjøre hvordan kommunen helhetlig følger opp folkehelseoversikten – både sektorovergripende og innenfor de sektorer og tjenester.
- Strategiplan for Oppvekst er en sektorovergripende plan - Helhetlig oppvekststrategi. Handlingsplan mot barnefattigdom legges inn som del av Helhetlig oppvekststrategi. Revisjon av Ungdomspolitisk strategi vurderes innarbeidet i Helhetlig oppvekststrategi. Vil redusere antall planer og strategidokumenter.
- Det tas initiativ for at Handlingsplan mot selvmord blir utarbeidet som en regional plan.

Sektor Administrasjon, forvaltning og teknisk drift (AFT)

Plan	Vedtatt år	2020	2021	2022	2023	Planansvarlig
Strategidokument Kommunikasjonsstrategi	2016	X				Kommunalsjef AFT
Strategidokument Finansstrategi		X				Kommunalsjef AFT
Strategidokument Arbedsgiverstrategi			X			Kommunalsjef AFT

Kommentarer

- De viste strategidokumentene er sentrale grunnlagsdokumenter for virksomheten – hvor det er viktig med politisk forankring.
- Revisjon av plan for hovednett for sykkel sees i sammenheng med Gatebruksplanen og vises ikke særskilt.

Sektor Helse og omsorg

Plan	Vedtatt år	2020	2021	2022	2023	Planansvarlig
Sektorplan Helse og omsorgsplan	2016			X		Kommunalsjef Helse- og omsorg
Temaplan Rehabiliteringsplan 2019(2020-2023)		X				Kommunalsjef Helse- og omsorg
Temaplan Ruspolitisk handlingsplan		X				Kommunalsjef Helse- og omsorg

Kommentar

- Helse og omsorgsplanen legger tunge føringer for hvordan kommunen utvikler tjenester og disponerer ressurser rundt brukere av tjenester og kommende «eldrebølge».
- Plan for legetjenester og Helseberedskapsplan er administrative planer – og omtales i Helse- og omsorgsplanen.
- Arbeidet med ruspolitisk handlingsplan slutføres så raskt som mulig – slik at det kan fattes vedtak høsten 2020.

NAV kommune

Plan	Vedtatt år	2020	2021	2022	2023	Planansvarlig

Kommentar

- Ingen planer eller dokumenter er satt opp. NAV vil imidlertid med i det sektorovergrepene planarbeidet rundt barnefattigdom og integrering av flyktninger og innvandrere.

Sektor Oppvekst

Plan	Vedtatt år	2020	2021	2022	2023	Planansvarlig

Kommentar

- Helsestasjonsplan, Utbyggingsplan barnehager og IKT-plan for grunnskolen er administrative planer - og planene omtales i sektorovergripende Helhetlig oppvekststrategi.

Sektor Samfunnsutvikling

Plan	Vedtatt år	2020	2021	2022	2023	Planansvarlig
<u>Kommunedelplan</u> Strandsona i Gjøvik by	-	X				Kommunalsjef Samfunn
<u>Kommunedelplan</u> Sentrum i Gjøvik by	-			X		Kommunalsjef Samfunn
<u>Strategidokument</u> Kulturstrategi	-	X				Kommunalsjef Samfunn
<u>Temaplan</u> Strategisk næringsplan	-	X				Kommunalsjef Samfunn
<u>Temaplan</u> Utvikling av Gjøvik som universitetsby	2016		X			Kommunalsjef Samfunn
<u>Temaplan</u> Stedsutvikling Biri og Snertingdal	-		X			Kommunalsjef Samfunn
<u>Temaplan</u> Kulturminneplan	-	X				Kommunalsjef Samfunn
<u>Temaplan</u> Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	2019				X	Kommunalsjef Samfunn
<u>Temaplan</u> Verneplan	1998			X		Kommunalsjef Samfunn

Kommentarer

- Kommunedelplanen for strandsona og Gjøvik sentrum er ikke slått sammen. Dette ville ha forsinket vedtaket av strandsonenplanen. Vurderes som uproblematisk – da sentrumsplanen sees i sammenheng med strandsonenplanen.
- Varslet gjennomgang av gatebruksplanen for Gjøvik vil avgjøre om det er behov for revisjon og om denne skal gjennomføres som egen prosess eller sees i sammenheng med sentrumsplanen.
- Plan for sykkelveinettet revideres i sammenheng med gatebruksplanarbeidet - som en delplan.
- Kulturstrategiarbeidet er i gang og må synliggjøres og forankres i kommunestyret.
- Arealdelen vil gi føringer og rammer for aktuell stedsutvikling. Det er i dag viktig å gjennomføre stedsutviklingstiltak på Biri i forhold til den utvikling som skjer rundt E6 og trykk på lokalisering av næringsvirksomhet og funksjoner nær Mjøsbrua.
- Verneplan legges inn i 2022.

Kommunale arealplaner – områdeplaner/reguleringsplaner

Plan	Vedtatt år	2020	2021	2022	2023	Planansvarlig
<u>Reguleringsplan</u> Ny sentrumsadkomst/Huntonarmen	-	X				Kommunalsjef Samfunn
<u>Reguleringsplan</u> Skjerven Næringspark	-	X				Kommunalsjef Samfunn
<u>Reguleringsplan</u> Bjugstad Næringspark	-				X	Kommunalsjef Samfunn
<u>Reguleringsplan</u> Snertingdal omsorgssenter	-		X			Kommunalsjef Samfunn

Kommentarer

- Oversikten over kommunale arealplaner omfatter kun de mest sentrale **kommunale** reguleringsplanarbeider – ikke private reguleringsplanprosesser – som Hovdetoppen, Mustad Næringspark med flere.
- Formannskapet har bestilt en egen sak med vurdering av om det fortsatt er behov for ny sentrumsadkomst/Huntonarm og konsekvenser om planen ikke gjennomføres. Planen ligger innen med referanse til tidligere prioritering for byutvikling – inn til annet eventuelt besluttet.
- Reguleringsplanarbeidet for Snertingdal omsorgssenter er knyttet opp mot nødvendig avklaring rundt framtidig tiltak.
- Behovet for prioritering og innarbeiding av reguleringsplaner for nytt kulturhus, ny ungdomsskole og omsorgssenter i Gjøvik eller oppvekstsenter i Biri må vurderes når dette kommer til behandling.
- Det må gjennomføres områderegulering av Tranberg (Stensjordet) og Huntonstranda i løpet av de kommende år. Disse planprosessene vil skje som et samarbeid mellom kommunen og private aktører/grunneiere. Tas derfor ikke inn i planoversikten.
- Ved vedtak av Styringsdokument 2020 ble det avsatt midler til planlegging og regulering av ny riksveg 4 utenfor Gjøvik og en sammenkopling med fylkesveg 33. Det er Statens vegvesen, eventuelt Nye Veier, som vil være formell tiltakshaver og stå ansvarlig for reguleringsarbeidet og prosess/framdrift fram mot vedtak. Punktet er derfor ikke vist i den kommunale planstrategien. De avsatte midlene forutsettes benyttet til planaktiviteter opp mot reguleringsplanarbeidet.